

Rabbi Yosef Karo and the Making of the Shulhan Arukh

Rabbi Yosie Levine, PhD

Torah in Motion

Class IV

February 22, 2023

Venice, 1564

1 R.J. Zwi Werblowsky, *Joseph Karo: Lawyer and Mystic* (1980) pp. 7-8

The social impact of the Shulhan Arukh was unprecedented. Its reception by Jews everywhere...meant that for all ordinary purposes one and the same manual was the de facto standard of reference. Even more, the Shulhan Arukh came to represent the Summa of Jewish life; it was the valid formulation of practical Judaism that henceforth dominated Israel...Few literary documents - apart from the Bible, the Talmud, and perhaps the Prayer Book - have acquired such immense practical and symbolic social value in Jewish history.

2 מהרש"ל, הקדמה לבבא קמא

אבל מצאתי בתשובות הרא"ש, שכתב, שהאיש ר' משה בר מיימון גדול היה מאוד בכל החכמות, מ"מ כשהוא חולק עם ר"ת ור"י שלא לשמוע אליו, אלא לילך אחרי בעלי התוספות. כי קבלה בידו, שר"ת ור"י הצרפתים היו גדולים בחכמה ובמניין יותר מן הרמב"ם. ומתוך זה ניתן לבעל דין לחלוק, ולומר קים לי כחד מנהון, הספרדי כספרדים הצרפתיים, וכל אחד בורר את שלו. ועם ועם כלשונו. וסובר התורה ירושה היא למשפחות. ולא זו הדרך ולא זו העיר. כי מימות רבינא ורב אשי אין קבלה לפסוק כאחד מן הגאונים, או מן האחרונים. אלא מי שיכשרו דבריו, להיותן מיוסדים במופת חותך על פי התלמוד והירושלמי. ותוספתא, במקום שאין הכרע בתלמוד

אבל האמונה, באמונת שמים, שהוכחתי כמה פעמים, בפרט מן הפוסקים האחרונים, שטעו בכמה מקומות מן התלמוד. כאחד מן התלמידים הטועים, בענין עיון הלכה. על כן שמתני פני כחלמיש. ואומר אמרתי בני עליון כוליהון, אכן כאדם ידרושון. ולכן לא אאמין לשום אחד מן המחברים יותר מחבירו. אף שיש הכרע גדול בין מעלותם, למי שמורגל בהם בעיון רב. מכל מקום התלמוד הוא המכריע, וראיית ברורות יצדקו ויתנו עדיהן. ולפעמים מחבר אחד כיון ההלכה, ולא מטעמיה.

3 נתיבות עולם למהר"ל (נתיב התורה פ' ט"ו)

כי עיקר התורה כאשר הוא מורה הלכה למעשה, ודבר זה ראוי שיהיה יוצא מן התורה אשר התורה היא שכלית, ודבר זה הוא התלמוד שהוא שכלי ומזה ראוי שיהיה יוצא ההלכה למעשה, ודבר זה בודאי קיום העולם שעומד על התורה, ולפיכך התנאים שמורים הלכה מתוך המשנה הם מבלי עולם. אבל בדור הזה אם היו פוסקים הלכה מתוך המשנה היה זה די, כי המשנה היא ראשית לתלמוד והתחלה אליו, אבל אין פוסקין הלכה מתוך המשנה וכו', רק שהם פוסקים הלכה מתוך הפוסקים אשר נתחברו להורות הלכה למעשה ולא נעשו ללמד אותם רק לפסוק מהם, ודבר זה יותר רחוק מן הדעת. והראשונים כמו הרמב"ם ז"ל והטור ז"ל אע"ג שגם הם חיברו הפוסקים בלא בירור, לא היה דעתם רק להורות סוף ההלכה ואשר הוא עולה מתוך התלמוד, אבל לפסוק האדם מתוכה מבלי שידע מאיזה מקום יוצא הדין רק הלכתא בלא טעמא, לא עלה על דעתם ועל מחשבותם וכו', ואלו ידעו המחברים כי החיבורים ההם יהיו גורמים שיהיו עוזבין את התלמוד לגמרי ויהיו פוסקים מתוך החיבורים, לא היו מחברים אותם, כי יותר ראוי ויותר נכון שיהיה פוסק מתוך התלמוד ואף כי יש לחוש שלא ילך בדרך האמת ולא יפסוק הדין לאמתו שתהיה ההוראה לפי האמת, מ"מ אין לחכם רק מה שהשכל שלו נותן ומבין מתוך התלמוד, וכאשר תבונתו וחכמתו תטעה אותו, עם כל זה הוא אהוב אל הש"ת כאשר הוא מורה כפי מה שמתחייב מן שכלו, ואין לדין רק מה שענינו רואות, והוא יותר טוב ממי שפוסק מתוך חיבור אחד ולא ידע טעם הדבר כלל שהולך כמו עיור בדרך.

4 לבוש מלכות, הקדמה

והנה הם ערכו שלחנם בכל מיני מעדנים... אך המאכלים כתפל בלי מלח... כי א"א לדון בלי טעם כמו שא"א לאכול בלי מלח.

ולא יהיו מורגלים בפיו. על כן אמרתי הנה עתה הגיע לי עת דודים לדבר ולתזור למלאכתי הראשונה להעתיק כל דין ודין על בוריו ושלא להשמיט שום דבר ממה שהשמיטו. ולגמור בעזר האל יתברך אותם בדקדוקיהם ובטעמיהם כאשר התחלתי ויהיה ספרי זה כדבר הממוצע בין שני הקצוות. קצה אחד הוא החבור הגדול של הרב המשביר ז"ל שעשה סביב הטור ז"ל שהוא ארוך הרבה. והקצה הב' הוא הש"ע של ב' הגדולים הנזכרים ז"ל שהוא קצר מאד וספרי זה הוא אמצעי ביניהם יאריך במקום הצורך לטעמים ויקצר במקום הראוי למען יספיק לכל מעיין בכל טעמי הדינים בקצרה. ואל אל יי אתחנן יהיה עם פי. בעת הטיפי. ועם לבבי בעת מחשבתי ועם ידי בעת מעבדי. ויגמור בעדי את אשר החלתי. ועזר יהיה מצרותי. לכתוב ע"פ ההלכה הפסוקה את כל הלכותי.

5 שו"ת מהר"ם מלובלין סימן קלה

ויתר הדברים שהאריכו הבעלי דינים בטענותיהם וראיותיהם מספרי השלחן ערוך והלבושים אין לי בהן להאריך כי אין מדרכי להעמיד שום יסוד ובנין של פסק דין על ספרים כאלו שהם כראשי פרקים ואינם מובנים ורבים נכשלים בדבריהם להתיר את האסור או לזכות את החייב. או בהפוך בע"ה.

6 שו"ת מהר"ם מלובלין סימן יא

אין ממנהגי ומדרכי להיות עסקי בדברי בעלי ש"ע וק"ו לבנות יסוד באיזה הוראה על דקדוק סודות דבריהם כי לא נתנו מרועה אחד רק הם דברים נלקטים מחוברים מדברים נלקטים נפרדים שכמה פעמים לא יצדק חבורם ואין עתה עת להאריך בזה :

7 מהרש"א חידושי אגדות מסכת סוטה דף כב עמוד א

ובדורות הללו אותן שמורין הלכה מתוך שו"ע והרי הם אין יודעין טעם הענין של כל דבר אם לא ידקדקו מתחלה בדבר מתוך התלמוד שהוא שימוש ת"ח וטעות נפל בהוראותם והרי הן בכלל מבלי עולם ויש לגעור בהן:

8 Leon de Modena, cited in Yaacob Dweck, The Scandal of Kabbalah, p. 54.

After the printing of the Shulhan Arukh, my ears heard from an ignoramus, someone beloved to me, peace be upon him, who used to say: "When I have the Shulhan Arukh underneath the joints of my arms, I do not need a single one of you rabbis."

9 Moses Gaster, The Origin and Sources of the Shulchan Aruch, in the report of the Lady Judich Monteflore College, (1893), p. 29

the food that had so skilfully been prepared. As the bee gathers from innumerable flowers the sweet honey, so did R. Joseph Caro gather the sweet honey of learning from numberless flowers which have grown in the field of Judah over a thousand years, often watered with tears and blood. And this is the famous Shulchan Aruch. This the reason of its unrivalled authority and great reputation. It has saved Judaism from dissensions and schism, it has re-united the separated members into one body, it has re-established the threatened unity of worship, and entity of law. It will remain as a model of the most perfect, world-embracing code of laws, a code such as no other nation can boast of, a monument of piety and learning, of penetrating intellect, of skill and devotion, an everlasting glory.

10 Amnon Raz-Krakotzkin, Persecution and the Art of Printing

The *Shulḥan 'arukh* embodies many aspects associated with the advent of print, such as unification, distribution, the rise of new codes, new communities of readers, and the standardization of textual traditions and praxis. Karo was an obvious, albeit exceptional example, of “a new author,” who was well aware of the advantages and restrictions of print. The explicit purpose of the book was popularization—namely to make the law available to both scholars and lay people—and the author was well aware that it would be quickly disseminated throughout the Jewish world, and hoped that it would bring unification and consensus.

11 אורים ותומים תקפו כהן סימן קכ"ג קכ"ד

קבלה בידי וכן ראיתי מדיינים מומחים ... כיון שהרב ב"י ורמ"א שמו זכרוננו אחרי הדלת אין לחוש לו, וקיימו וקבלו חכמי הדור לשמור ולעשות ככל האומר במטבע הקצר שו"ע והגהת רמ"א.

ולדעתי אין ספק כי הכל בכתב מיד ה' השכיל על ידם, כי קושיות רבות שהקשו עליהם אחרונים ותירצו בדרך חריף ועמוק, וכמו כן כללו במתק וקוצר לשונם דינים הרבה, ולאין ספק שלא כונו להכלל כי איך היה אפשר לרב המלאכה מלאכת שמים שהיה עליהם, ומי הוא הגבר שיעשה חיבור על כל התורה לקוח מכל דברי הראשונים ואחרונים ולא יכבד עליהם מלאכה מלאכת שמים, רק רוח ה' נוססה בקרבם להיות לשונם מכון להלכה בלי כוונת הכותב, וחפץ ה' בידם הצליח.

12 Elchanan Reiner, “The Ashkenazi Elite at the Beginning of the Modern Era: Manuscript versus Printed Book

REMA AND THE *SHULḤAN ARUKH*

The book named *Shulḥan arukh* was written by R. Joseph Caro the Sefardi, in Safed in the years 1555–63, and first printed in Venice in 1565. It was not the author’s intention to write a major legal code for *posekim*—the very opposite. Alongside his commentary *Beit yosef* on the *Arba’ah turim*, in which he laid down up-to-date rules of legal decision and filled in gaps remaining since the completion of the *Tur*—the last code completed before his time, in fourteenth-century Spain—he had written the *Shulḥan arukh* as a manual for laymen and students, that is, for the less learned strata of society.²⁸ That the *Shulḥan arukh*, contrary to

²⁸ “The great work that I composed on the *Arba’ah turim*, which I have called *Beit yosef*, in which I have included all the laws that may be found in [the works of] all the *posekim*, new and old . . . I have seen fit to collect its teachings in an abbreviated fashion . . . so that the Lord’s perfect Torah shall be fluent in the mouths of all men of Israel . . . Moreover, the young students shall study it constantly and memorize its words, so that knowledge acquired in childhood shall be well ordered in their mouths from a young age” (Joseph Caro, *Shulḥan arukh, Orah Hayim*, intro.). On the printing of the work, see R. Margaliyot, “The First Editions of the *Shulḥan arukh*” (Heb.), in I. Raphael (ed.), *Rabbi Yosef Caro* (Jerusalem, 1969), 89–100.

its author's intentions, became the most authoritative legal code of Jewry is due to Rema. The edition of *Shulhan arukh* printed in Cracow in 1578–80 included glosses by Rema which—so he explained in the introduction—were intended to introduce Ashkenazi custom into the work of the Sefardi author. The fact that he wove his comments into the main text as glosses indicates—besides upholding the traditional Ashkenazi attitude to a text—that the work itself, meant to serve as a textbook for laymen, had been accepted in Rema's yeshiva at Cracow as a students' reference-book. Instead of the *Arba'ah turim*, the main text for the study of *posekim* in the Ashkenazi yeshiva up to Rema's day, he chose to use the new book, which was free of accumulated layers of glosses and emendations, up to date and lucid, arranged along the same lines as the old *Turim* so that it was easily introduced into the yeshiva curriculum. This was the crucial step in altering the canonical status of the *Shulhan arukh*. Thus the *Turim* became the second work of the medieval Ashkenazi canon that Rema had replaced with a new book.

Although it is generally accepted that Rema's glosses were intended to supplement the Sefardi text and adjust it to Ashkenazi usage, his work was actually far more complicated. More than just introducing Ashkenazi practice at the appropriate place, he in fact edited and screened it. Quite deliberately, his glosses discarded rather than preserved the bulk of the corpus of Ashkenazi customs left over from the Middle Ages. Because he incorporated only a small part of the Ashkenazi practice into the *Shulhan arukh*, the material that had not entered the *Shulhan arukh* gradually disappeared from the consciousness and everyday life of the Ashkenazi community. Rema thus narrowed the local basis of Ashkenazi halakhah and produced a code whose ethnic boundaries were largely blurred. He was therefore largely responsible for the canonization of Ashkenazi practice, having transferred it from the oral realm and placed it on a level with the written halakhah.

The *Shulhan arukh* proper was in fact never accepted by Ashkenazi society. What was accepted was a new text, the outcome of Rema's efforts. Rema took the foreign text of R. Joseph Caro and met its codificatory threat by treating it in the traditional Ashkenazi manner, by adding layers of accumulated knowledge in such a way that the borders between them and the central text became gradually vaguer. This blurred the primary status of the text, which was transformed from a text meant to be read, hence absolute, to a text meant to be studied, and therefore relative.

13 חיד"א, שם הגדולים, חלק ב, הערך 'בית יוסף'

ודע שקבלתי מזקני תורה ויראה ששמעו מפה קדוש הרב הגדול עיר וקדיש מהר"ח אבואלעפיא שקבלה בידו שעל כלל מרן בפסק הלכה ללכת אחרי שלשה עמודי בית ישראל הרי"ף והרמב"ם והרא"ש וכו' הסכימו קרוב למאתים רבנים בדורו וכן היה מרגלא בפומיה דהרב הנז' כי כל שיעשה כפסק מרן הנה הוא עושה כמאתי רבנים